

**Beleidsupdate VTH,
VTH-UP 2022,
Jaarverslag en
zelfevaluatie 2020**

Informatie

Datum	12 oktober	Overleg gepleegd met:
Behandelaar	Iris Hofstee	☒ Financieel adviseur: Henk Heijnen
Zaaknummer	2362614	☐ Personeelsconsulent:
Portefeuillehouder	Mieke Damsma	☐ Medewerker bestuur en juridische zaken:
Besluitvormend orgaan	Gemeenteraad	☐ Communicatieadviseur:
		☐ Inkoopadviseur:
		☒ Team: Omgeving en Veiligheid
		☐ Naam medewerker:
		☐ Inspraak/adviesorgaan:

Aanleiding/voorgeschiedenis

In 2017 is het VTH-beleidsplan “Samen voorbereid de toekomst tegemoet” vastgesteld door de raad. Dit plan loopt in 2021 op zijn einde. Het nieuwe meerjarenbeleidsplan wordt in het najaar van 2022 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad zodat deze op 1 januari 2023 in werking kan treden. Voor nu betekent dit dat er in 2022 wordt gewerkt met een update van het VTH-beleidsplan. In deze update worden de VTH-taken op hoofdlijnen geactualiseerd op basis van de huidige situatie en eventuele nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast biedt deze update inzicht in de benodigde financiële middelen. Er worden een aantal opties geboden waarin keuzes worden voorgelegd met betrekking tot het verwezenlijken van de eerder door de raad vastgestelde ambities.

Op grond van het Besluit omgevingsrecht stelt het college jaarlijks een uitvoeringsprogramma op voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, het VTH Uitvoeringsprogramma (VTH-UP). In dit programma geeft het college aan welke activiteiten zij dit jaar uitvoert. Het programma is de operationele uitwerking van het VTH-beleidsplan. Het college rapporteert vervolgens in de vorm van een jaarverslag over de uitvoering van de voorgenomen activiteiten, waarbij zij evalueert in hoeverre de activiteiten hebben bijgedragen aan de gestelde doelen. In het kader van het Interbestuurlijke Toezicht wordt bij het jaarverslag een zelfevaluatie toegevoegd.

Het VTH-Uitvoeringsprogramma 2022, het jaarverslag en de zelfevaluatie worden ter informatie aan de gemeenteraad toegezonden. Daarnaast ontvangt ook de provincie deze stukken in het kader van het Interbestuurlijke Toezicht (IBT).

Voorstel

Toelichting voorstel

Beleidsupdate “Samen voorbereid de toekomst tegemoet”

Om verschillende redenen is er gekozen voor een beleidsupdate. Op 1 juli 2022 treden zowel de Omgevingswet als de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking. De impact van de Omgevingswet en de Wkb op de uitvoering van de VTH-taken is nog onduidelijk. Het is daarom raadzaam om het nieuwe meerjarenbeleidsplan met medeweging van de impact van deze twee ontwikkelingen op te stellen in 2022. Daarnaast kan door in het jaar 2022 te werken met deze beleidsupdate alle documenten binnen de VTH-beleidscyclus op elkaar aansluiten en gelijktijdig in werking treden op 1 januari 2023. Dit heeft een positieve invloed op de kwaliteit van de stukken. Als laatste volgt er in het eerste kwartaal van 2022 een evaluatie van het VTH-beleidsplan. Deze zal de basis vormen voor het nieuw op te stellen beleidsplan die in het najaar van 2022 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad zodat deze op 1 januari 2023 in werking kan treden.

In de beleidsupdate wordt kort teruggeblikt op de uitvoering van de VTH-taken in de afgelopen jaren met een link naar de ambities die de raad heeft uitgesproken op 23 april 2020. Hierbij wordt duidelijk dat aan het merendeel van de ambities invulling is gegeven. Wanneer er geen of gedeeltelijk invulling is gegeven aan de ambitie is dit te relateren aan de gevolgen van de coronacrisis en de daarmee geldende maatregelen.

Er worden een aantal opties geboden waarin keuzes worden voorgelegd voor de uitvoering van de VTH-taken in het jaar 2022 met betrekking tot het verwezenlijken van de eerder vastgestelde ambities.

Optie 1: De ambities vastgesteld op 23 april 2020 bijstellen

Bij deze optie worden de ambities op de onderwerpen hercontroles, voorbereiding Wkb en parkeercontroles bijgesteld naar beneden. Wanneer de ambities naar beneden worden bijgesteld zijn er geen financiële gevolgen en kunnen de VTH-taken in 2022 met de huidige formatie worden uitgevoerd. Concreet betekent dit; hercontroles n.a.v. een handhavingszaak kunnen niet altijd worden uitgevoerd, minimale voorbereiding op de Wkb en acteren op basis van het piepsysteem betreffende parkeercontroles.

Optie 2: Inzetten op de voorbereiding van de Wkb

Bij deze optie wordt er invulling gegeven aan de voorbereiding van de Wkb en de extra uit te voeren hercontroles door incidenteel €65.000 extra beschikbaar te stellen uit de algemene bestemmingsreserve. Er wordt hierbij geen invulling gegeven aan de controle op B&B locaties.

Optie 3: Inzetten op een extra toezichtsproject

Bij deze optie worden de ambities op het gebied van hercontroles en voorbereiding Wkb naar beneden bijgesteld, maar wordt er invulling gegeven aan een extra toezichtsproject; het controleren van B&B locaties. Voor het uitvoeren van de controles zijn ca. 510 extra uren nodig. Hiervoor moet uit de algemene bestemmingsreserve € 35.000. beschikbaar gesteld worden.

Optie 4: Werken volgens de ambities genoemd op 23 april 2020 (met een extra toezichtsproject)

Bij deze optie wordt er volledig invulling gegeven aan de ambities van de raad en wordt er een extra toezichtsproject uitgevoerd. Concreet betekent dit incidenteel voor het jaar 2022 extra financiële middelen beschikbaar stellen voor:

- De hercontroles als gevolg van toename in handhavingszaken (€30.000)
- Voorbereiding op de Wkb door middel van pilots en opleidingen (€35.000)
- Controleren van B&B locaties (€30.000)

De totale extra kosten van €95.000 moeten worden bekostigd uit de algemene bestemmingsreserve.

Bovenstaande opties gaan uit van het behoud van de huidige formatie. Onder de huidige formatie vallen twee medewerkers die ingehuurd zijn met de incidenteel beschikbaar gestelde middelen voor 2019-2021. Voor het behoud van de huidige formatie is een voortzetting van deze inhuur nodig. Hiervoor moet dan uit het incidenteel budget van € 905.000 voor “ruimte voor de ambtelijke organisatie”, zoals opgenomen in het bestedingsplan 2022, € 175.000 beschikbaar worden gesteld. Wanneer er tijdens de bespreking van de begroting niet akkoord wordt gegaan met het beschikbaar stellen van dit budget heeft dit tot gevolg dat de reguliere taken op het gebied van vergunningverlening ruimtelijke ordening en de administratieve werkzaamheden niet volledig kunnen worden uitgevoerd.

Het voorstel is om te kiezen voor ‘*Optie 4: Werken volgens de ambities genoemd op 23 april 2020 (met een extra toezichtsproject)*’. Bij deze optie worden de VTH-taken volledig volgens de ambitie van de raad uitgevoerd. Ook heeft deze optie de meeste aansluiting bij het VTH-beleidsplan. Met dit besluit en alle maatregelen die we tot nu toe genomen hebben, kunnen we tot en met 2022 doen wat we moeten doen. Bij het vaststellen van het nieuwe VTH-beleid per 1 januari 2023 zullen we ook opnieuw kijken naar welke werkwijzen en welke capaciteit passen bij de ambities van de gemeenteraad.

Concept VTH-uitvoeringsprogramma 2022

Het concept VTH-uitvoeringsprogramma is een uitwerking van de beleidsupdate. Het is op dit moment nog in conceptvorm, nadat duidelijk wordt welke optie wordt gekozen door de gemeenteraad worden de taken aangepast naar de gekozen optie en zal het uitvoeringsprogramma definitief worden vastgesteld. Naast de beleidsupdate zijn er een aantal uitgangspunten, op basis waarvan dit uitvoeringsprogramma is opgesteld.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het bijbehorende Besluit omgevingsrecht (Bor) is bepaald dat het college jaarlijks een uitvoeringsprogramma opstelt, waarin zij aangeeft welke activiteiten zij zal uitvoeren.

Kwaliteitscriteria

Het Rijk heeft voor de uitvoering van de VTH-taken Kwaliteitscriteria (KC) ontwikkeld. Deze criteria zijn bedoeld om de uitvoering van de VTH-taken in het omgevingsrecht te professionaliseren en de gewenste kwaliteit in overheidsorganisaties te borgen. De overheidsorganisaties moeten met de inwerkingtreding van de Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (Wet VTH) minimaal voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Nulmeting

Naar aanleiding van het beleidsplan is in 2018 samen met bureau Berenschot een nulmeting naar de uitvoering van het VTH-beleid uitgevoerd. Uit de nulmeting is gebleken dat de formatie onvoldoende is om (volledig) invulling te kunnen geven aan de ambities uit het beleidsplan.

Samenvatting van de inhoud

De taken en onderwerpen met hoge prioriteit krijgen in de uitvoering structureel en continu aandacht. Voor de taken en onderwerpen met een gemiddelde prioriteit wordt expliciet aangegeven op welke wijze wij daaraan in 2022 aandacht geven. Niet iedere taak of onderwerp met een gemiddelde prioriteit krijgt namelijk elk jaar (dezelfde) aandacht en inzet. Dat kan per jaar variëren.

Aan alle overige onderwerpen en VTH-taken is een lage prioriteit toegekend. In beginsel geven we niet actief uitvoering aan deze taken. In principe geldt daarvoor het piepsysteem. We acteren op klachten, meldingen of verzoeken om handhaving voor deze onderwerpen.

Uitbreiding BOA-formatie

De coronacrisis heeft veel extra werkzaamheden met zich meegebracht waardoor er achterstanden zijn ontstaan die nu moeten worden weggewerkt. Door het wegwerken van administratieve achterstanden zijn de BOA's slechts beperkt op straat zichtbaar geweest. De coronacrisis is nog niet voorbij en er gelden nog steeds maatregelen. Het is nog niet zeker wanneer deze maatregelen eindigen. Er bestaat een kans dat volgend jaar nog steeds BOA-capaciteit gaat naar het toezien op coronamaatregelen. Dit betekent dat de achterstanden niet weggewerkt kunnen worden zonder extra BOA-capaciteit. Daarom wordt er budget gevraagd (ca. €85.000) voor de uitbreiding van de BOA-formatie met 1fte. De financiële middelen kunnen worden bekostigd uit het coronabudget. De uitbreiding van de BOA-formatie zal de zichtbaarheid op straat vergroten. Daarnaast kunnen de parkeercontroles uitgevoerd worden en kunnen er controles plaatsvinden op de aantasting van het openbaar groen.

Projectmatige aanpak

Zoals hiervoor aangegeven worden taken en onderwerpen met een gemiddelde prioriteit projectmatig opgepakt. In het programma is ruimte voor de projectmatige aanpak van twee thema's, die verband houden met het gebruik van gebouwen en/of percelen.

In 2022 worden de twee volgende thema's opgepakt:

- controle op vergunde situaties voor huisvesting arbeidsmigranten en;
- vervallen panden.

Jaarverslag

Het jaarverslag geeft inzicht in de activiteiten die in 2020 zijn uitgevoerd, waarbij de relatie gelegd wordt met het uitvoeringsprogramma van dat jaar. Het is een bewogen jaar geweest waarin over het algemeen geen evenementen konden plaatsvinden en de horeca voor een groot deel gesloten was. Dit heeft geresulteerd in veel lagere aantallen van verleende vergunningen, en controles vanuit toezicht en handhaving in het kader van evenementen en de Drank- en Horecawet. De horecaondernemers zijn wel bezocht, maar met de insteek om een praatje te maken over de situatie en de naleving van de coronamaatregelen te controleren.

De afgehandelde vergunningen binnen het kader Bouwen en Wonen zijn over grotendeels in lijn met de geraamde aantallen zoals genoemd in het uitvoeringsprogramma. Het is daarnaast goed om te constateren dat toezicht tijdens de bouwfase, bij de gecontroleerde bouwplannen, zeer zelden tot een handavingsprocedure leidt. Bij strijdigheden kan veelal in overleg met de aannemer een oplossing gevonden worden.

De permanente bewoning van recreatiewoningen blijft een terugkerend onderwerp, dat veel tijd vergt door de vele handavingsprocedures.

De werkdruk binnen het team op met name vergunningengebied was in 2020 onveranderd hoog. De huidige beschikbare capaciteit biedt niet de mogelijkheid om hierin te kunnen voorzien. Reden waarom er gekozen is om hiervoor extra capaciteit in te huren. De kosten hiervoor zijn in 2020 deels gefinancierd vanuit het incidenteel beschikbaar gestelde budget voor de VTH-taken.

Deze lijn zal zich in 2021 verder voortzetten aangezien er geen afname te verwachten is in het aantal aanvragen omgevingsvergunningen, principeverzoeken en initiatiefvoorstellen. Ook de achterstanden niet zo maar zijn weggewerkt. Reden waarom de beschikbare capaciteit op gespannen voet staat met het aanbod van werk en dat continu aandacht behoeft.

Uitvoeringsorganisaties

Een deel van de gemeentelijke VTH-taken wordt door andere overheidsorganisaties uitgevoerd. Ook zijn er overheidsorganisaties die een adviserende rol richting de gemeente hebben op het gebied van

vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor Midden-Drenthe zijn dat de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe, de Veiligheidsregio Drenthe en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe.

Zelf-evaluatie

In het kader van het Interbestuurlijke Toezicht dient er na elk kalenderjaar een zelfevaluatie te worden ingevuld. De evaluatie geeft weer in hoeverre de doelstellingen van het uitvoeringsprogramma zijn behaald en of de juiste documenten aanwezig en nog actueel zijn.

Zoals in de evaluatie ook te zien is zijn de belangrijkste stukken voor de uitvoering van de VTH-taken aanwezig. Echter, zijn we verlaat met het aanleveren van de benodigde stukken voor het IBT. Dit heeft als consequentie dat Midden-Drenthe bij het IBT op rood komt te staan. Dit betekent dat de stukken niet inhoudelijk kunnen worden getoetst door het IBT. Daarnaast kan het betekenen dat Midden-Drenthe onder verscherpt toezicht komt te staan. We willen benadrukken dat het op rood komen te staan niet te maken heeft met de inhoud van de stukken.

Alternatieven

In de beleidsupdate worden meerdere opties geboden voor de uitvoering van de VTH-taken in 2022. Er zijn dus verschillende alternatieven te bedenken, echter sluit het voorstel voor optie 4 het beste aan bij de ambities van de raad en het VTH-beleid.

Randvoorwaarden

Uitvoering van het VTH-programma is alleen mogelijk als de in het programma beschreven formatie beschikbaar is en de financiële middelen (incidenteel €175.000) voor het behouden van de huidige formatie worden vastgesteld in de begroting 2022. Voor de uitvoering van optie 2, 3 of 4 is de randvoorwaarde dat de benodigde financiële middelen beschikbaar worden gesteld uit de algemene bestemmingsreserve.

Risico's

Wanneer er wordt gekozen voor het bijstellen van de ambitie (optie 1,2 of 3) zijn er verschillende risico's. De specifieke risico's zijn afhankelijk van de gekozen optie en worden in de beleidsupdate per optie uitgebreid besproken. In het algemeen zijn de risico's:

- Wanneer de incidentele €175.000 voor het behoud van de huidige formatie voor de uitvoering van de VTH-taken niet beschikbaar wordt gesteld betekent dit dat reguliere taken op het gebied van ruimtelijke ordening vergunningverlening en administratie werkzaamheden niet volledig kunnen worden uitgevoerd. Er kunnen daardoor minder vergunningaanvragen worden behandeld.
- De huidige formatie van 2fte toezichthouder bouw is niet toereikend voor het uitvoeren van alle hercontroles naar aanleiding van handhavingszaken. Hierdoor kan er na een handhavingszaak niet altijd gecontroleerd worden of de handhaving ook wordt nageleefd.
- De organisatie is slecht voorbereid op de komst van de Wkb. Slechte voorbereiding zorgt ervoor dat tijdens de controles er nog uitgevonden moet worden hoe de lijnen lopen, hierdoor gaan er meer uren zitten in de toezichtcontroles dan nodig. Daarnaast is er een risico op stagnatie van de bouw, doordat controles mogelijk veel tijd in beslag nemen door weinig ervaring met de werkwijze van de Wkb.
- Als er geen extra budget beschikbaar wordt gesteld kunnen de controles niet worden uitgevoerd. Wanneer we in 2022 niet starten met het controleren van de B&B locaties zal de werkvoorraad op dit gebied erg oplopen.

Financiële gevolgen

Het voorstel heeft financiële gevolgen. Om de huidige formatie te behouden moet de gevraagde €175.000 voor de uitvoering van de VTH-taken worden vastgesteld in de begroting van 2022. Om de ambities van de raad uitgesproken op 23 april 2020 volledig uit te kunnen voeren zullen er extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld. Voor de uitbreiding van de BOA-formatie met 1fte is incidenteel €85.000 benodigd. Uitbreiding van de BOA-formatie is nodig vanwege de achterstanden die zijn opgelopen door de coronacrisis. De €85.000 wordt door het college beschikbaar gesteld uit het geld dat door het Rijk beschikbaar is gesteld voor de coronacrisis.

De in totaal € 95.000 die incidenteel benodigd is voor de hercontroles, voorbereiding op de Wkb en de controles van de B&B locaties kan bekostigd worden uit de algemene bestemmingsreserve. Omdat de extra kosten niet meegenomen zijn in de begroting van 2022 zal dit leiden tot een begrotingswijziging.

Personele gevolgen

De huidige formatie is ontoereikend om de ambitie van de raad op het gebied van VTH uit te voeren. Wanneer er gekozen wordt op de ambitie volledig tot uitvoering te brengen heeft dit personele gevolgen in de vorm van uitbreiding van de BOA-capaciteit met 1fte en extra inzet van ca. 1000 uur op hercontroles van de bouw en controles op B&B locaties.

Duurzaamheid

Wanneer er niet actief toezicht gehouden en gehandhaafd wordt op de aantasting van het openbaar groen kan dit ten koste gaan van de duurzaamheid binnen de gemeente.

Publicatieniveau

Openbaar.

Overig

Er zijn geen overige zaken te benoemen bij dit voorstel.

Vervolprocedure/communicatie

De beleidsupdate gaat ter besluitvorming naar de gemeenteraad. Het jaarverslag, uitvoeringsprogramma en zelfevaluatie worden ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden. Brief aan de provincie in het kader van Interbestuurlijk Toezicht.

Bijlagen

- Concept VTH-uitvoeringsprogramma 2022
- VTH-Jaarverslag 2020
- IBT zelfevaluatie 2020
- Beleidsupdate "Samen voorbereid de toekomst tegemoet"